

<https://t.me/caferilikcom>

www.caferilik.com

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

KEVSER SURESİ

Rahman Rahim Allah'ın Adıyla
Şüphesiz biz, sana Kevser'i verdik.

Şu hâlde Rabbin için namaz kıl ve tekbir
alırken, namazda ellerini boğazına kadar kaldır.
Doğrusu asıl soyu kesik olan, sana kin duyandır.

<https://t.me/caferilikcom>

www.caferilik.com

HADİS-İ ŞİBLÎ

Gerçek Hac Nasıl Yapılır?

Hazırlayan: Murtaza Turabî

KEVSER

<https://t.me/caferilikcom>

www.caferilik.com

Kevser Yayınları: 252

Kitabın Adı: Hadis-i Şiblî

Hazırlayan: Murtaza Turabî

Son Okur: Mehmet Yar - Abbas Akyüz

Mizanpaj: Kevser

Kapak: Faruk Atlan

Baskı: Yılmaz Matbaacılık (Sertifika: 27185)

Litros Yolu 2. Matb. Sitesi 3 NB 2 Zeytinburnu-
Topkapı / İstanbul Tel: 0212 493 00 85

Basım Tarihi: Temmuz 2016

ISBN: 978-605-4792-57-3

Kevser Yayınları

Balabanağa Mah. Büyük Reşitpaşa

Cad. Yumni İş Mrk. No: 16 B / 25

Fatih – İSTANBUL

Tel: 0212 – 534 35 28 / 555 16 66

Faks: 0212 – 631 36 01 / 555 22 12

www.kevseryayincilik.com

<https://t.me/caferilikcom>

www.caferilik.com

Rahman ve Rahim Olan Allah'ın Adıyla

Hac nidası, her yıl Müslümanlar arasında coşku ve heyecan oluşturan İbrahim-i Halil'in (a.s) davetidir. Bu nida Müslümanları "*Lebbeyk Allahumme Lebbeyk*" feryatlarıyla ilahi çağrıya cevap vermeleri için Allah'ın evine çeker. Onlar da, kendilerini vahiy topraklarına ulaştırarak Rabbin muhabbet kaynağında suya kanarlar. Hakka aşk ile dolu kalpleriyle gönüllerine sefa bahşeder; tevhit ve irfanla dolmuş, saf, temiz bir şekilde vatanlarına dönerler.

Hac, sırlar ve sembollerle dolu, her bir bölümü kalbe sefa veren irfanî ve batinî esrar içeren ve kul ile mabud arasındaki ilişkiyi güçlendiren bir ibadettir. Buradaki temel düşünce, ilahi misafirlik sofrasının, bir hacının gönlündeki muradına tat ve lezzet katan sırlar ve sembollerdir. Bunun dışında, vazife yerine getirilmiş olsa dahi esrar dolu dakikalardan mahrum kalmanın insani ve

ilahi yüksek derecede neticeler taşımadığı çok açıktır. Belki kesin olarak şu söylenebilir ki, biz Müslümanların haccın fevkalade etkilerinden büyük ölçüde mahrum kalmamız, haccın içerdiği esrar, irfan ve batınî inceliklere teveccühümüzün olmaması ve görünürdeki kısmıyla yetinmemizdir. Haccın batınî sırlarını bilmek, ilahi misafirlikte yer bulmaya hazırlık için ilk adımdır. Bu değerli öğretilerin tanınmaması, nimetlerle dolu bu sofranın sahibinin çağrısından mahrum kalmak, yalnızca vazifenin boyundan düşmesiyle yetinmek, nefsin tekâmülü, ruhun yücelmesi ve Allah ile olan ilişkilerden *nasipsiz* kalmak demektir.

Haccın sırları hakkında İbn Arabi, Ebu Hamid İmam Muhammed Gazali, Allame Feyz-i Kaşanî vb. birçok alim ve arif izahatta bulunmuş ve özel bir ibadet olan bu amelin taşıdığı sırlar ve sembollerin bir kısmını açıklamaya gayret göstermişlerdir. Ancak bu alandaki en güzel söz, müştak olan ruhları bu büyük ibadetin sırlarıyla tanıştıran ve iman ehli kimselerin nefislerinde derin izler bırakan, vahyin okuyucuları olan Peygamber'in (s.a.a) Ehlibeyti'dir (*hepsine selam olsun*). Haccın irfanî boyutunda taşıdığı esrarı ve zarafe-

ti anlatan güzel ve latif sözlerden biri, Seyyidu's-Sacidin İmam Ali b. Hüseyin Zeynelabidin'in (a.s) sözüdür. İmam Zeynelabidin (a.s) hacdan döndüğü seferlerden birinde, Şiblî adında biri, o hazreti karşılamaya gelir. İmam Zeynelabidin (a.s), Şiblî'ye ***"Haccı yerine getirdin mi?"*** diye sorar. Şiblî cevabında ***"Evet, ey Resulullah'ın (s.a.a) evladı."*** der. İmam (a.s), hac amelleri ve mekânlarının sırları hakkında kendisine sorular sorar ama tüm sorulara Şiblî'nin verdiği cevap olumsuzdur. İmam (a.s) şöyle buyurur: ***"Öyleyse sen bu ameli yerine getirmemişsin. Mikat'a gitmemişsin, tavaf yapmamışsın ve..."***

Elbette İmam Ali b. Hüseyin'in (a.s) sözleri amelin batıl oluşu ve tekrarlanması gerektiği anlamında değildir. Muradı ancak şuydu ki; amellerin batinî esrarını bilmiyordun ve sonuç olarak bu amellerin hakikatinden gerektiği şekilde faydalanamadın. Biz bu risalede müştak gönüllerin bu öğretilere doyması için haccın güzel sırlarıyla ilgilenen kimselerin faydalanacağı bu latif ve dakik diyalogu beyan edeceğiz.

Hiç şüphesiz, başarı yalnızca O'ndandır.

حَدِيثُ الشُّبَلِيِّ

العالمُ الجليلُ الأواهُ السيدُ عبدُ اللهِ سبطُ المُحدِّثِ
الجزائريِّ في شرحِ النُّخبَةِ، قال:

وَجَدْتُ فِي عِدَّةِ مَوَاضِعَ أُوثِقُهَا بِحَطِّ بَعْضِ الْمَشَايخِ
الَّذِينَ عَاصَرْنَاهُمْ مُرْسَلًا أَنَّهُ لَمَّا رَجَعَ مَوْلَانَا زَيْنُ
العَابِدِينَ (عليه السلام) مِنَ الْحَجِّ اسْتَقْبَلَهُ الشُّبَلِيُّ فَقَالَ
عَلَيْهِ السَّلَامُ لَهُ: حَجَجْتَ يَا شُبَلِيُّ. قَالَ: نَعَمْ يَا ابْنَ
رَسُولِ اللَّهِ.

HADİS-İ ŞİBLÎ'NİN METNİ VE TERCÜMESİ

Merhum Muhaddis Nuri (r.a), *Müstedrekü'l-Vesâil*⁽¹⁾ kitabında şöyle nakleder:

“Muhaddis Cezairî'nin torunu yalvarış ve yakarış ehli yüce âlim Seyit Abdullah, *Şerhu'n-Nuhbe* adlı kitabında şunları söylüyor: “Mürsel şekilde nakledilen ve en güvenilirini günümüz büyüklerinin hattından olan bu rivayeti birçok yerde gördüm: Mevlamız İmam Zeynelabidin (a.s) hac seferinden döndüğünde Şiblî⁽²⁾, o haz-

1- *Müstedrekü'l-Vesâil ve Müstenbitu'l-Mesâil*, Muhaddis Nuri, c. 10, s. 166-172.

2- İrfan ve tasavvufta meşhur kimselerden olduğu iddia edilmiştir. Fakat tarihî verilere göre bu uzak bir ihtimaldir.

reti karşılamaya gitti. İmam (a.s) sohbet arasın-
da şöyle buyurdu:

– Ey řıblî! Hac görevini yerine getirdin mi?

– *Arz etti: Evet.*

İmam (a.s) şöyle buyurdu:

– Mikat'ta (bineğinden) inip, dikişli elbiseleri-
ni çıkartıp gusül ettin mi?

– *Evet.*

– Acaba o anda niyetin günah elbisenden sıy-
rılıp itaat elbisesini giyinmek miydi?

– *Hayır.*

– Dikişli elbiseni çıkarırken kastın riya, nifak,
şüpheli işleri yapmaktan sıyrılıp çıkman mıydı?

– *Hayır.*

– Acaba gusül ederken ve bedenini yıkarken
kastın, kendini hata ve günahlardan yıkamak
mıydı?

– *Hayır.*

قَالَ (عليه السلام): فَمَا نَزَلَتْ الْمِيقَاتَ وَلَا تَجَرَّدْتَ عَنْ
مَخِيطِ الثِّيَابِ وَلَا اغْتَسَلْتَ.
ثُمَّ قَالَ (عليه السلام):

تَنْظَفْتَ وَأَحْرَمْتَ وَعَقَدْتَ بِالْحَجِّ؟ قَالَ: نَعَمْ.

قَالَ (عليه السلام): فَحِينَ تَنْظَفْتَ وَأَحْرَمْتَ وَعَقَدْتَ
الْحَجَّ نَوَيْتَ أَنَّكَ تَنْظَفُ بِنُورَةِ التَّوْبَةِ الْخَالِصَةِ لِلَّهِ
تَعَالَى؟ قَالَ لَا.

قَالَ (عليه السلام): فَحِينَ أَحْرَمْتَ نَوَيْتَ أَنَّكَ حَرَّمْتَ
عَلَى نَفْسِكَ كُلَّ مُحَرَّمٍ حَرَّمَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ؟ قَالَ لَا.
قَالَ (عليه السلام): فَحِينَ عَقَدْتَ الْحَجَّ نَوَيْتَ أَنَّكَ قَدْ
حَلَلْتَ كُلَّ عَقْدٍ لِعَيْرِ اللَّهِ؟

– Öyleyse ne Mikat'a gittin, ne dikişli elbiseni çıkardın ne de gusül ettin.

Daha sonra İmam Zeynelabidin (a.s) şöyle buyurdu:

– Acaba bedenini temizledin mi? (Kirleri ve bedeninin fazla kıllarını temizledin mi?), ihram elbisesi giydin mi ve hac ahdini okudun mu?

– *Evet.*

– Acaba bedenini temizlediğin esnada, halis tövbe ilacıyla günahın pisliklerini kalbinden ve nefsinden atma niyetini taşıyor muydun?

– *Hayır.*

– İhrama girerken, Allah'ın haram kıldığını kendine haram ettiğine ve hiçbir zaman onun peşinde olmayacağını manasına dikkat ettin mi?

– *Hayır.*

– Hac ahdinde niyetin Allah'tan başka her türlü ahit ve antlaşmayı (Allah'ın hoşnutluğuna ters düşen) bozmak mıydı? (Ve her türlü anlaşmazlığı ayaklarının altına alıp sadece Allah ile kulluk akdi miydi?).

قَالَ: لَا. قَالَ لَهُ (عليه السلام): مَا تَنْظُفُ وَلَا أُحْرَمْتَ
وَلَا عَقَدْتَ الْحَجَّ.

«قَالَ (عليه السلام) لَهُ: أَدَخَلْتَ الْمِيقَاتَ وَصَلَّيْتَ رُكْعَتِي
الْأَحْرَامِ وَلَبَّيْتَ؟ قَالَ: نَعَمْ.

قَالَ (عليه السلام): فَحِينَ دَخَلْتَ الْمِيقَاتَ نَوَيْتَ أَنَّكَ
بِنَبِيَّةِ الزِّيَارَةِ؟ قَالَ: لَا.

قَالَ (عليه السلام): فَحِينَ صَلَّيْتَ الرُّكْعَتَيْنِ نَوَيْتَ أَنَّكَ
تَقَرَّبْتَ إِلَى اللَّهِ بِخَيْرِ الْأَعْمَالِ مِنَ الصَّلَاةِ وَأَكْبَرَ
حَسَنَاتِ الْعِبَادَةِ؟ قَالَ: لَا.

قَالَ (عليه السلام): فَحِينَ لَبَّيْتَ نَوَيْتَ أَنَّكَ نَطَقْتَ لِلَّهِ

— *Hayır.*

— Öyleyse, böyle bir maksadın olmadığından hakikatte ne temizlendin, ne ihrama girdin, ne de hac ahdi okudun.

İmam (a.s) şöyle buyurdu:

— Mikat'a girdin mi? (İhram için) iki rekât namaz kıldın mı? Lebbeyk dedin mi?

— *Evet.*

— Mikat'a girerken niyetin ziyaret kastıyla Mikat'a girmek miydi? (Yani Beytullahu'l— Haram'ın ziyaret şartlarını eda etmek miydi?)

— *Hayır.*

— Kıldığın iki rekât namazda niyetin, amelilerin en iyisi ve kulların en güzel ameli olan namazla Allah'a yakınlaşmak mıydı?

— *Hayır.*

— Lebbeyk dediğin anlarda niyetin, tüm itaat unsurları hususunda ve bütün günahlardan uzak durma taahhüdü esasınca Allah'la konuş-

سُبْحَانَهُ بِكُلِّ طَاعَةٍ وَصُمْتُ عَنْ كُلِّ مَعْصِيَةٍ؟

قَالَ: لَا. قَالَ لَهُ (عليه السلام):

مَا دَخَلْتَ الْمِيقَاتَ وَلَا صَلَّيْتَ وَلَا لَبَّيْتَ.

ثُمَّ قَالَ (عليه السلام) لَهُ:

أَدَخَلْتَ الْحَرَمَ وَرَأَيْتَ الْكَعْبَةَ وَصَلَّيْتَ؟

قَالَ: نَعَمْ.

قَالَ (عليه السلام): فَحِينَ دَخَلْتَ الْحَرَمَ نَوَيْتَ أَنَّكَ

حَرَّمْتَ عَلَى نَفْسِكَ كُلَّ غِيْبَةٍ تَسْتَعِيْبُهَا الْمُسْلِمِينَ مِنْ

أَهْلِ مِلَّةِ الْإِسْلَامِ؟ قَالَ: لَا.

قَالَ (عليه السلام): فَمَا دَخَلْتَ الْحَرَمَ وَلَا رَأَيْتَ الْكَعْبَةَ

وَلَا صَلَّيْتَ.

mak ve tam manasıyla Allah ile kulluk ahdi okumak mıydı?

— *Hayır.*

— Öyleyse, bu surette ne Mikat'a girdin, ne hakikatte namaz kıldın ve ne de gerçek bir Lebbeyk dedin.

Daha sonra İmam (a.s) şöyle buyurdu:

— Harem'e girdin mi? Kâbe'yi gördün mü? Namaz kıldın mı?

— *Evet.*

— Harem'e girmekle niyetin, Müslümanların gıyabında onlar için reva gördüğün her türlü gıybet ve uygunsuz isnatları bundan sonra kendine haram kılmak ve Allah'ın emin Harem'ine girişinle bütün İslam ümmetini dilinin ve fikrinin şerrinden emin kılmak mıydı?

— *Hayır.*

— Öyleyse gerçekte ne Allah'ın Haremi'ne girdin, ne Kâbe'yi gördün, ne de namaz kıldın.

ثُمَّ قَالَ طُفْتُ بِالْبَيْتِ وَمَسِسْتُ الْأَرْكَانَ وَسَعَيْتَ؟

قَالَ: نَعَمْ.

قَالَ (عليه السلام):

فَحِينَ سَعَيْتَ نَوَيْتَ أَنَّكَ هَرَبْتَ إِلَى اللَّهِ وَعَرَفَ مِنْكَ
ذَلِكَ عَلَامُ الْغُيُوبِ؟

قَالَ: لَا.

قَالَ (عليه السلام): فَمَا طُفْتُ بِالْبَيْتِ وَلَا مَسِسْتُ
الْأَرْكَانَ وَلَا سَعَيْتَ.

ثُمَّ قَالَ (عليه السلام) لَهُ:

صَافَحْتَ الْحَجَرَ وَوَقَفْتَ بِمَقَامِ إِبْرَاهِيمَ (عليه السلام)
وَصَلَّيْتَ بِهِ رُكْعَتَيْنِ؟

Sonra buyurdular ki:

– Acaba Kâbe’yi tavaf ettin mi? Rükünlere elini sürdün mü? Sa’y yaptın mı?

– *Evet.*

– Bu amelleri yerine getirirken gösterdiğin gayret ve çabada samimi bir şekilde (Şeytan’ın hilelerinin şerrinden ve nefs-i emmâre’nin vesveselerinden) kaçarak Allah’a sığınıyor muydun? Ve gerçek anlamda Allah’tan gayrısından kaçıp O’na sığınırken gaybı bilene de (yüce Allah’a) senin böyle olduğunu inandırabilmiş miydin? Yani yalnızca sözde değil gerçekte de böyle miydi?

– *Hayır.*

– Öyleyse ne Kâbe’yi tavaf ettin, ne Rükünler’e elini sürdün, ne de sa’y yaptın.

Sonra şöyle buyurdular (a.s):

– Acaba Hacerü’l-Esved’e elini sürdün mü? Makam-ı İbrahim’de (a.s) durup iki rekât namaz kıldın mı?

قال: نَعَمْ.

فَصَاحَ (عليه السلام) صَيْحَةً كَادَ يُفَارِقُ الدُّنْيَا.

ثُمَّ قَالَ آهِ آهِ.

ثُمَّ قَالَ (عليه السلام):

مَنْ صَافَحَ الْحَجَرَ الْأَسْوَدَ فَقَدْ صَافَحَ اللَّهَ تَعَالَى فَاَنْظُرْ
يَا مِسْكِينُ لَا تُضَيِّعْ أَجْرَ مَا عَظُمَ حُرْمَتُهُ وَتَنْقُضِ
الْمُصَافِحَةَ بِالْمُخَالَفَةِ وَقَبُضِ الْحَرَامِ نَظِيرَ أَهْلِ الْآثَامِ.

ثُمَّ قَالَ (عليه السلام):

نَوَيْتَ حِينَ وَقَفْتَ عِنْدَ مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ (عليه السلام) أَنْكَ
وَقَفْتَ عَلَى كُلِّ طَاعَةٍ وَتَخَلَّفْتَ عَنْ كُلِّ مَعْصِيَةٍ؟

قال: لَا.

— *Evet.*

— O anda İmam Seccad (a.s) öyle bir feryat etti ki sanki ruhu bedeninden çıkacak gibiydi. Ona şöyle buyurdu: Ah! Ah! Hacerü'l-Esved'e el süren aslında Allah ile musâfaha yapmış olur. Öyleyse ey zavallı! İyi dikkat et ki saygınlığı Allah katında çok büyük olan bu işin mükâfatını zayi etmeyesin, fitneciler gibi tuğyan ve isyanda bulunmayasın ve Allah'ın emrine muhalefet ederek ve haramdan kaçınmayarak Allah ile yaptığın musâfahanın değerini kaybetmeyesin ve O'nunla bağladığın kulluk ahdini bozmayasın.

Daha sonra şunları buyurdu:

— Acaba Makam-ı İbrahim'de (a.s) dururken niyetin, makamdaki bu duruşun, mukaddes hak katında itaat ve emre uyma konusunda sağlam bir kararlılık göstereceğin ve tüm isyan ve günah durumlarından uzak duracağın niteliğinde miydi?

— *Hayır.*

قَالَ (عليه السلام): فَحِينَ صَلَّى فِيهِ رُكْعَتَيْنِ نَوَيْتَ
أَنَّكَ صَلَّى بِصَلَاةِ إِبْرَاهِيمَ (عليه السلام) وَأَرْغَمْتَ
بِصَلَاتِكَ أَنْفَ الشَّيْطَانِ؟

قَالَ: لَا.

قَالَ (عليه السلام) لَهُ:

فَمَا صَافَحْتَ الْحَجَرَ الْأَسْوَدَ وَلَا وَقَفْتَ عِنْدَ الْمَقَامِ وَلَا
صَلَّيْتَ فِيهِ رُكْعَتَيْنِ.

ثُمَّ قَالَ (عليه السلام) لَهُ:

أَشْرَفْتَ عَلَى بئرِ زَمْزَمَ وَشَرِبْتَ مِنْ مَائِهَا؟

قَالَ: نَعَمْ.

قَالَ (عليه السلام): أَنْوَيْتَ أَنَّكَ أَشْرَفْتَ عَلَى الطَّاعَةِ

– Makam-ı İbrahim’de (a.s) namaz kıldığıın zaman, gerçekte İbrahim’in (a.s) namazını kıldığıına ve böyle bir namazla şeytanın burnunu yere sürtmeye niyet ettin mi?

– *Hayır.*

– O halde, ne Hacerü’l-Esved’e el sürmüşsün, ne Makam-ı İbrahim’de (a.s) vakfeye durmuşsun, ne de namaz kılmışsın.

Buyurdular ki:

– Acaba Zemzem kuyusuna gidip o kuyudan su içtin mi?

– *Evet*

– Zemzem kuyusuna işrafınla(1) ve o kuyudan su içmekle (ki binlerce yıl önce imanlı bir kadının tevekkül ve ihlası ile yerden fışkırmış ve şimdiye kadar akmaya devam etmiştir), hakka itaate sarılmaya ve kalbinde halisane kulluk etmeye ve günah ve haram sahnelerine

1- İşraf: Yüksek yere çıkma; yüksek yerden bakıp anlama. (Mütercim)

وَعَضَّتْ طَرْفَكَ عَنِ الْمَعْصِيَةِ؟

قَالَ لَا.

قَالَ (عليه السلام): فَمَا أَشْرَفَتْ عَلَيْهَا وَلَا شَرِبْتَ مِنْ

مَائِهَا.

ثُمَّ قَالَ لَهُ (عليه السلام):

أَسَعَيْتَ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ وَمَشَيْتَ وَتَرَدَّدْتَ بَيْنَهُمَا؟

قَالَ: نَعَمْ.

قَالَ (عليه السلام) لَهُ: نَوَيْتَ أَنَّكَ بَيْنَ الرَّجَاءِ وَالْخَوْفِ؟

قَالَ: لَا.

قَالَ (عليه السلام):

göz kapatıp yüz çevirmeye niyetli ve kararlı mıydın? (Ki böylece hayat suyu çeşmesi vücudunun derinliklerinden coşup her yönüyle sana mutluluk versin.)

— *Hayır.*

— Öyleyse hakikat ve mana âleminde Zemzem kuyusunun yanına gitmedin ve ondan su içmedin. (Yani, o suyu içmekle kalbin temizlenmesi, bâtni hastalıkların iyileşmesi ve insanın şifa bulması gibi birtakım faydalı etkilerinden yararlanmadın.)

Sonrasında şunları söyledi:

— Acaba Safa ve Merve arasında sa'y yaptın mı? O iki dağ arasında gidip geldin mi?

— *Evet.*

— Acaba niyetin (amellerin ilahi dergâhta kabul olup olmadığını kesin bilmediğinden dolayı) korku ve ümit arasında bulunmak mıydı?

— *Hayır.*

— Öyleyse senin Safa ve Merve arasında gidiş

فَمَا سَعَيْتَ وَلَا مَشَيْتَ وَلَا تَرَدَّدْتَ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ.

ثُمَّ قَالَ (عليه السلام):

أَخْرَجْتَ إِلَيَّ مِنِّي؟

قَالَ: نَعَمْ.

قَالَ (عليه السلام):

نَوَيْتَ أَنَّكَ آمَنْتَ النَّاسَ مِنْ لِسَانِكَ وَقَلْبِكَ وَيَدِكَ.

قَالَ: لَا.

قَالَ (عليه السلام): فَمَا خَرَجْتَ إِلَيَّ مِنِّي.

ثُمَّ قَالَ لَهُ:

أَوْقَفْتَ الْوُقُفَةَ بِعَرَفَةَ وَطَلَعْتَ جَبَلَ الرَّحْمَةِ وَعَرَفْتَ وَاوْدَى

gelişin ve sa'y'in, manadan yoksun, hakikatten uzaktır. Ve sen sanki onu yapmamış gibisin.

Daha sonra İmam Zeynelabidin (a.s) şöyle buyurdu:

— Acaba Mekke'den Mina'ya gitme kastıyla mı ayrıldın?⁽¹⁾

— *Evet.*

— Mina'ya gitmekten kastın halkı elinin, düşüncenin ve dilinin şerrinden korumak mıydı? Bundan sonra da hiç kimseye elin ve dilinle eziyet etmemek ve kalben kimsenin kötülüğünü istememek miydi?

— *Hayır.*

— Öyleyse gerçekte Mina'ya gitmedin ve etkili bir amel yerine getirmedi.

İmam (a.s) şöyle buyurdu:

— Acaba Arafat vakfesi yaptın mı? Cebel-i

1- Arefe gecesi hacıların geceyi Mina'da geçirmeleri müstehaptır.

نَمْرَةَ وَدَعَوْتَ اللَّهَ سُبْحَانَهُ عِنْدَ الْمِيلِ وَالْجَمْرَاتِ؟

قَالَ: نَعَمْ.

قَالَ (عليه السلام): هَلْ عَرَفْتَ بِمَوْقِفِكَ بِعَرَفَةَ مَعْرِفَةَ
اللَّهِ سُبْحَانَهُ أَمْرَ الْمَعَارِفِ وَالْعُلُومِ وَعَرَفْتَ قَبْضَ اللَّهِ
عَلَى صَحِيفَتِكَ وَأَطْلَاعَهُ عَلَى سَرِيرَتِكَ وَقَلْبِكَ؟

قَالَ: لَا.

قَالَ (عليه السلام): نَوَيْتَ بِطُلُوعِكَ جَبَلَ الرَّحْمَةِ
أَنَّ اللَّهَ يَرْحَمُ كُلَّ مُؤْمِنٍ وَمُؤْمِنَةٍ وَيَتَوَلَّى كُلَّ مُسْلِمٍ
وَمُسْلِمَةٍ؟ قَالَ: لَا.

قَالَ (عليه السلام): فَنَوَيْتَ عِنْدَ نَمْرَةَ أَنَّكَ لَا تَأْمُرُ حَتَّى

Rahmet'e çıktın mı? Nemire⁽¹⁾ Vadisi'ni tanıdın mı ve Allah'ı çağırdın mı?

— *Evet.*

— Acaba Arafat'ta beklemekle Allah'ı hakkıyla tanımayı ve marifetullahı elde ettin mi? İlahi ilim ve öğretilere (kendi gücün ve kapasiten miktarınca) ulaştın mı? Bütün varlığıyla birlikte Allah'ın kudretinin pençesinde olduğunu ve O'nun açık ve gizli tüm işlerinden haberdar olduğunu anladın mı?

— *Hayır.*

— Rahmet Dağı'na çıktığında Allah'ın imanlı her erkek ve kadına rahmet ettiğini ve Müslüman her kadın ve erkeğe yardım ettiğini düşündün mü?

— *Hayır.*

— Nemire'de durup, kendini Allah'ın emir ve yasaklarına vermediğin ve hükme uymadığın

1- Arafat bölgesinin sınırları içinde yer alan dağdır.
(*Mecmau'l-Bahreyn*)

تَأْتِمِرَ وَلَا تَزُجُرُ حَتَّى تَنْزَجِرَ؟ قَالَ: لَا.

قَالَ (عَلَيْهِ السَّلَام):

فَعِنْدَ مَا وَقَفْتَ عِنْدَ الْعِلْمِ وَالنَّمِرَاتِ نَوَيْتَ أَنَّهَا شَاهِدَةٌ
لَكَ عَلَى الطَّاعَاتِ، حَافِظَةٌ لَكَ مَعَ الْحَفِظَةِ بِأَمْرِ رَبِّ
السَّمَاوَاتِ.

قَالَ: لَا.

قَالَ: فَمَا وَقَفْتَ بِعِرْفَةَ وَلَا طَلَعْتَ جَبَلَ الرَّحْمَةِ وَلَا
عَرَفْتَ نَمْرَةَ وَلَا دَعَوْتَ وَلَا وَقَفْتَ عِنْدَ النَّمِرَاتِ.

ثُمَّ قَالَ (عَلَيْهِ السَّلَام):

مَرَرْتُ بَيْنَ الْعَلَمَيْنِ وَصَلَّيْتُ قَبْلَ مُرُورِكَ رُكْعَتَيْنِ

müddetçe, senin de diğerlerine olan emir ve yasaklarının bir etkisi ve semeresi olmayacağı manasına ulaştın mı?

— *Hayır.*

— Acaba “Nemirat ve Elem”in⁽¹⁾ yanında beklerken, onların, göklerin sahibi Allah’ın emriyle senin itaat ve ibadetlerine tanık olduklarını ve koruyucu meleklerle birlikte seni koruyup gözeten olduklarını hatırladın mı?

— *Hayır.*

— Öyleyse, sen Arafat’ta beklemedin, Rahmet Dağı’na çıkmadın. Ne Nemira Dağı’nı tanıdın, ne Nemirat’ta bekledin, ne de Allah’ı gerektiği gibi anladın.

Devamında şunları buyurdu:

— “Elemeyn”in⁽²⁾ arasından geçtin mi? Ora-

1- Nemire Dağının üzerine dikilmiş olan Harem’in nişaneleridir. (*Mecmau’l-Bahreyn*).

2- Bilindiği üzere Elemeyn’den maksat, Arafat ve Meş’ar veya Mekke ve Mina arasında yer alan darboğazdır, dar geçittir. Burası Me’zemeyn olarak da anılır.

وَمَشَيْتَ بِمُزْدَلِفَةَ وَلَقَطْتَ فِيهَا الْحَصَى وَمَرَرْتَ
بِالْمَشْعَرِ الْحَرَامِ؟

قَالَ: نَعَمْ.

قَالَ (عليه السلام):

فَحِينَ صَلَّى رَكَعَتَيْنِ نَوَيْتَ أَنَّهَا صَلَاةُ شُكْرٍ فِي لَيْلَةِ
عُشْرِ (كذا) تَنْفَى كُلَّ عُسْرٍ وَتُيسِّرُ كُلَّ يُسْرٍ؟

قَالَ: لَا.

قَالَ (عليه السلام):

فَعِنْدَ مَا مَشَيْتَ بَيْنَ الْعَلَمَيْنِ وَلَمْ تَعْدِلْ عَنْهُمَا يَمِينًا
وَشِمَالًا نَوَيْتَ أَنْ لَا تَعْدِلَ عَنْ دِينِ الْحَقِّ يَمِينًا وَشِمَالًا
لَا بِقَلْبِكَ وَلَا بِلِسَانِكَ وَلَا بِجَوَارِحِكَ؟

yı geçmeden önce iki rekât namaz kıldın mı? Müzdelife’de yürüyüp oradan küçük taşlar toplayıp Meş’aru’l-Haram’a geçtin mi?⁽¹⁾

— *Evet.*

— “Elemeyn”den geçmeden kıldığın iki rekât namazda o namazın, onuncu gecede ilahi dergâha karşı hamd ve şükür namazı olduğunun, sorunların çözümüne ve işlerin kolaylaşmasına neden olduğunun farkında mıydın?

— *Hayır.*

— “Elemeyn” arasında yürürken ve sağa sola sapmamak için dikkat ettiğinde, artık her zaman hak din yolunda sabit ve dosdoğru kalacağına, kalbini, dilini ve diğer azalarını sağa sola sapmaktan ve ifrat ve tefrit etmekten koryacağına ve onları bir düzene getireceğine dair niyet edip karar aldın mı?

1- Metinden anlaşıldığı üzere Meş’ar’dan maksat Müzdelife’deki Gazah adıyla bilinen bir dağdır. Oraya çıkıp beklemek müstehaptır.

قال: لا.

قال (عليه السلام): فعند ما مشيت بمزدلفة ولقطت منها الحصى نويت أنك رفعت عنك كل معصية وجهل وثبت كل علم وعمل؟ قال: لا.

قال (عليه السلام): فعند ما مررت بالمشعر الحرام نويت أنك أشعرت قلبك إشعار أهل التقوى والخوف لله عز وجل؟ قال: لا.

قال (عليه السلام): فما مررت بالعلمين ولا صليت ركعتين ولا مشيت بالمزدلفة ولا رفعت منها الحصى ولا مررت بالمشعر الحرام.

ثم قال (عليه السلام) له: وصلت مني ورميت الجمره

— *Hayır.*

— Müzdelife’de yürürken ve taş toplarken niyetin, her türlü cehalet ve günahı kalbinden çıkartıp ilim ve amelde sabitkadem kalmak mıydı?

— *Hayır.*

— Meş’aru’l-Haram’a geçtiğin sırada (Müzdelife’deki Gazah Dağı) takva ehli insanların göstergesi olan Allah’tan (c.c) korkma haleti kalbine girdi mi?

— *Hayır.*

— Öyleyse ne “Elemeyn”den geçtin, ne iki rekât şükür namazı kıldın, ne Müzdelife’de yürüdün, ne taş topladın, ne de Meş’aru’l-Haram’dan geçtin.⁽¹⁾

Ardından İmam (a.s) şöyle buyurdu:

— Acaba Mina’ya ulaştın mı? Orada Remy-i

1- *Müstedrekü’l-Vesâil*, Kitab-ı Hac, Alulbeyt Yayıncılık, c. 10, b. 17, s. 166-172.

وَحَلَقْتَ رَأْسَكَ وَذَبَحْتَ هَدْيَكَ وَصَلَّيْتَ فِي مَسْجِدِ
الْخَيْفِ وَرَجَعْتَ إِلَى مَكَّةَ وَطُفْتَ طَوَافَ الْإِفَاضَةِ؟
قَالَ: نَعَمْ.

قَالَ (عليه السلام): فَنَوَيْتَ عِنْدَ مَا وَصَلْتَ مِنِّي وَرَمَيْتَ
الْجِمَارَ أَنَّكَ بَلَغْتَ إِلَى مَطْلَبِكَ وَقَدْ قَضَى رَبُّكَ لَكَ كُلَّ
حَاجَتِكَ؟

قَالَ: لَا.

قَالَ (عليه السلام): فَعِنْدَ مَا رَمَيْتَ الْجِمَارَ نَوَيْتَ أَنَّكَ
رَمَيْتَ عَدُوَّكَ إِبْلِيسَ وَغَضِبْتَهُ بِتَمَامِ حَجِّكَ النَّفِيسِ؟
قَالَ: لَا.

قَالَ (عليه السلام): فَعِنْدَ مَا حَلَقْتَ رَأْسَكَ نَوَيْتَ أَنَّكَ

Cemerât⁽¹⁾ yaptın mı? Saçlarını kısaltıp kurban kestini mi? Hayf Mescidi'nde namaz kıydın mı? Sonrasında Mekke'ye dönüp "İfaze Tavafı" yaptın mı?⁽²⁾

— *Evet.*

— Mina'ya ulaşip şeytanları taşıdığı anda işin sonuna ve amellerdeki hedefine ulaştığına ve Allah'ın tüm hacetlerini giderdiğine, isteklerini karşıladığına dikkat ettin mi?

— *Hayır.*

— Şeytanları taşlarken niyetin, bu amelle düşmanın İblis'i yere sermek ve değerli hac vazifenin bitirmekle şeytanın emrine karşı çıkmak mıydı?

— *Hayır.*

— Saçlarını keserken niyetin, tüm ruhi kirlilik

1- Şeytanı taşlamak. (*Mütercim*)

2- İfaze tavafı, hac ve ziyaret tavafıdır. Mina'dan feyizlenip Mekke'ye dönüşten sonra gerçekleştiği için 'İfaze Tavafı' olarak adlandırılır.

تَطَهَّرْتَ مِنَ الْإِنْسَانِ وَمِنْ تَبِعَةِ بَنِي آدَمَ وَخَرَجْتَ مِنَ
الذُّنُوبِ كَمَا وَلَدْتُكَ أُمُّكَ؟

قَالَ: لَا.

قَالَ (عليه السلام): فَعِنْدَ مَا صَلَّيْتَ فِي مَسْجِدِ الْخَيْفِ
نَوَيْتَ أَنَّكَ لَا تَخَافُ إِلَّا اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَذَنْبَكَ وَلَا
تَرْجُو إِلَّا رَحْمَةَ اللَّهِ تَعَالَى؟

قَالَ: لَا.

قَالَ (عليه السلام): فَعِنْدَ مَا ذَبَحْتَ هَدْيَكَ نَوَيْتَ أَنَّكَ
ذَبَحْتَ حَنْجَرَةَ الطَّمَعِ بِمَا تَمَسَّكَتَ بِهِ مِنْ حَقِيقَةِ الْوَرَعِ
وَأَنَّكَ اتَّبَعْتَ سُنَّةَ إِبْرَاهِيمَ (عليه السلام) بِذَبْحِ وَلَدِهِ
وَشَمْرَةِ فُؤَادِهِ وَرَيْحَانِ قَلْبِهِ وَحَاجَّةِ سُنَّتِهِ لِمَنْ بَعْدَهُ
وَقَرَّبَهُ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى لِمَنْ خَلْفَهُ؟ قَالَ: لَا.

ve pisliklerinden temizlenmek, insanlara karşı zulüm ve aşırılıktan kaçınmak ve aynı şekilde günahlardan arınıp annenden doğduğun gün gibi tertemiz olmak mıydı?

— *Hayır.*

— Hayf Mescidi'nde kıldığın namazla Allah'tan ve günahından başka hiç kimseden korkmaman ve Allah'ın rahmetinden gayri hiçbir şeye ümit bağlamaman gerektiği hakikatini idrak ettin mi?

— *Hayır.*

— Kurbanı keserken niyetin, takva ve vera hakikatine tutunarak tamahın boğazını kesmek miydi? Ayrıca oğlunu, kalbinin meyvesini ve gönlüne huzur verenini kurban etmekle kendisinden sonra gelecek kimseler için halisane kulluk ve ilahi dergâha yakınlaşma vesilesi olan bu sünnetle İbrahim'in (a.s) sünnetine uydun mu? (Ki o tevhidin, rızanın ve teslimiyetin gerçek manasını dünyaya gösteren sünnettir.)

— *Hayır.*

قَالَ (عليه السلام):

فَعِنْدَ مَا رَجَعْتَ إِلَى مَكَّةَ وَطُفْتَ طَوَافَ الْإِفَاضَةِ نَوَيْتَ
أَنَّكَ أَفْضْتَ مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ تَعَالَى وَرَجَعْتَ إِلَى
طَاعَتِهِ وَتَمَسَّكَتَ بِوُدِّهِ وَأَدَّيْتَ فَرَائِضَهُ وَتَقَرَّبْتَ إِلَى
اللَّهِ تَعَالَى؟

قَالَ: لَا.

قَالَ لَهُ زَيْنُ الْعَابِدِينَ (عليه السلام):

فَمَا وَصَلْتَ مِنِّي وَلَا رَمَيْتَ الْجِمَارَ وَلَا حَلَقْتَ رَأْسَكَ
وَلَا أَدَّيْتَ نُسُكَكَ وَلَا صَلَّيْتَ فِي مَسْجِدِ الْخَيْفِ وَلَا
طُفْتَ طَوَافَ الْإِفَاضَةِ وَلَا تَقَرَّبْتَ إِرْجِعْ فَإِنَّكَ لَمْ تَحُجَّ.

* * *

— Acaba Mina'dan Mekke'ye döndüğünde ve tavafa başladığında, artık ilahi rahmetten yeterli miktarda faydalanarak itaat ve kulluk ortamına girdiğinin ve ilahi muhabbete dayandığının, kulluğun farz olan vazifelerini sonuna getirdiğinin ve Allah'a yakınlaştığının farkında mıydın?

— *Hayır.*

Daha sonra İmam Zeynelabidin (a.s) şöyle buyurdu:

“O halde sen, ne Mina'ya gitmişsin, ne şeytanları taşlamışsın, ne saçını kesmişsin, ne kurbanlık vermişsin, ne Hayf Mescidi'nde namaz kılmışsın ve ne de Allah'ın evini tavaf etmişsin. Öyleyse sen Allah'a yakınlık makamına ulaşmamışsın. Dön artık! Çünkü sen haccı yerine getirmemişsin.

* * *

فَطَفِقَ الشَّبْلِيُّ بِبِكِي عَلَى مَا فَرَّطَهُ فِي حَجِّهِ وَمَا زَالَ
يَتَعَلَّمُ حَتَّى حَجَّ مِنْ قَابِلٍ بِمَعْرِفَةٍ وَيَقِينٍ (انتهى).

İmam Zeynelabidin'den (a.s) hac ile ilgili önemli anları ve esrarı işiten ve sonrasında onu bu amelin ruhundan ve sırlarından yoksun olan kendi haccıyla karşılaştıran Şiblî, amelindeki kusurlar ve eksikliklerden dolayı yılan gibi kıvrılmaya başladı ve şiddetle ağladı. Bu olaydan sonra sürekli olarak haccın sırlarını öğrenmeye başladı; ta ki ertesi yıl tekrardan hacca giderek yakîn ve marifet dolu bir hac yerine getirene kadar.

AÇIKLAMA

Daha önce de işaret ettiğimiz gibi, İmam Seccad'ın (a.s), amelleri ve yerine getirdiği hükümlerin yüksek hedeflere dayanmadığı ve haccın zarif sırlarına teveccühten yoksun olan Şiblî'ye buyurduğu **“Dön artık! Çünkü sen hac vazifelerini yerine getirmedi!”** buyruğundan ve Hekim Nasir Husrev Alevi'nin **“Dedim ki dostum, öyleyse hac eylemedi.”** sözlerinden kasıt, sırlar ve lütuflara teveccühten yoksun olan hac ibadetinin batıl olduğu değildir. Bunun yerine hac ibadeti, değerli fakihlerin buyurdukları şartlar ve durumlar yerine getirildiğinde, her ne kadar bu esrar, hedef ve inceliklere teveccühten yoksun olsa da sahihtir, vazife boyundan kalkmıştır ve bu haccın yeniden yerine getirilmesine gerek yoktur.

Ancak böyle bir hac, İmam Zeynelabidin'in

(a.s) beyan buyurduğu kâmil hac gibi, çok değerli ruhi izler bırakan ve ruhun cevherini “seyr-ü süluk” için harekete geçiren, Allah katında çok yüce yakınlık derecelerine ulaştıran ve ilahi dergâhta makbul olup Hz. Hakk’ın özel inayetlerine nail eden bir hac olmayacaktır. Keza böyle bir hac, İslam toplumlarının ittihat ve vahdetini sağlayan parlak sosyal ve ekonomik değişimler yaratmayacaktır.

Sonuç olarak Yüce Allah’ın İslam toplumu ve Müslümanlar için öngördüğü ve hedeflediği yüksek amaçlardan biri olan **“Evrensel Yücelik ve Üstünlük”** sağlamayacaktır.

Evet! İmam Seccad’ın (a.s) rivayette nakledilen sözlerinden kasıt Müslümanların, ruhsal ve sosyal büyük değişimlerin kaynağı ve her iki cihanda efendilik ve saadet kazandırmaya yönelik kâmil bir hacca rağbet göstermeleridir.

